

ÅKTUREN

LÄRANDE OCH SLUTRAPPORT
2020-01-29

INNEHÅLL:

1. TIDSAXEL/AKTIVITETER
2. BAKGRUND, IDÉ OCH SYFTE
3. UPPLÄGGET
4. MARKNADSFÖRING
5. DESTINATIONSUTVECKLING
6. PASSAGERARE -STATISTIK OCH ENKÄTUNDERSÖKNING
7. FINANSIERING
8. BESÖKSNÄRINGSUTVECKLING
9. SPRIDNINGSAKTIVITETER
10. ERFARENHETER OCH NÄSTA STEG
11. RESULTAT
12. KONTAKTPERSONER OCH ANSVARSOMRÅDEN

TIDSAXEL

Projektets aktiviteter och händelser över tid ger en bild av vad som gjorts i projektet men även en bild av när man skulle behöva göra vad om man önskar starta ett likande initiativ!

Hösten 2016:

- Önskemål om busstrafik till Åkulla har funnits länge. Varbergs kommun (NOD), Länsstyrelsen och besöksmålen i Åkulla bokskogar och Grimeton bestämmer sig att ta tag i saken

- Förberedande aktiviteter: Olika ruttupplägg och finansieringsformer undersöks, liknande projekt i andra delar av landet kontaktas – resultatet blir en ringlinje från Varbergs järnvägsstation

Februari 2017:

- Projektidén presenteras för LLUH:s styrelse

April 2017:

- LLUH:s styrelse bifaller projektansökan

September 2017:

- Premiär för friluftsfestivalen Åkulla Outdoor – busstrafik från Varberg testas (utanför projektet)

2016-2017

Januari 2017

- Projektmedelansökan skickas in till Lokalt Ledd Utveckling Halland (LLUH). Varbergs kommun och Länsstyrelsen blir projektledare

- Styrgrupp för projektet installeras (förutom projektledarna ingår Hallandstrafiken och två besöksmål) som träffas regelbundet under projektiden. Detaljerad trafikeringsupplägg och tidtabell tas fram

Mars 2017:

- Ansökan kompletteras med hänsyn till synpunkterna från LAG

December 2017:

- Jordbruksverket efterfrågar kompletteringar i projektansökan

Januari 2018:

- Jordbruksverket godkänner projektet – nu kan avtalen med Hallandstrafiken skrivas på.

- Styrgruppen planerar invigningen den 1 maj.

- Första workshopen med besöksmålen hålls på Ästad gård. 20 representanter för de 12 besöksmålen närvarade.

Våren 2018:

- Massor av förberedelser inför trafikstarten: design för stripning av bussen, loggan och övrigt informationsmaterial tas fram, tryck av broschyrer och foldrar, skriva och läsa in guidning samt förberedelse av invigningen.

- Pressmaterial skickas ut och broschyrer och affischer delas ut till besöksmål längs med kusten

- Avstämningar om tidtabellen, biljettsystem och tekniken ombord med Hallandstrafiken och operatören Bergkvara

- Åtta nya hållplatsstolpar sätts upp runtom i Åkulla bokskogar

- Workshop nummer två med besöksmålen handlar om marknadsföring och synlighet hålls på Öströö fårfarm

2018

Februari 2018:

- Stor och kreativ uppslutning bakom namntävling på Facebook – det vinnande bidraget blir **Åkturen**.

Maj 2018:

- Åkturen invigs av kommunstyrelsens ordförande, länsrådet, Hallandstrafikens ordförande samt några hundra glada bussresenärer. Bussterminalen vid Varbergs station blev omstyld till ett livligt torg med barista, musik, sköna fåtöljer och informationstält. Trots halvdåligt väder behöver premiärturen köras med två bussar!

- Europa direkt och Lokalt ledd utveckling finns med på invigningen med sin kampanj Europadagen.

- **Åkturen startar sin första säsong med fyra avgångar om dagen – helgtrafik maj – september och dagligen under sommaren**

Sommaren 2018:

- **Fordonsdatorn är äntligen på plats! På köpet kommer en automatiserad guidning igång ombord på Åkturen**

- Affisch med aktuell information om besöksmålen öppettider finns på bussen

- Enkätundersökning genomfördes bland resenärerna på bussen juli och augusti

September 2018:

-Åkturens första säsong avslutas med dubbla turer under Åkulla Outdoor

Oktober 2018:

-Enskilda möten med Hallandstrafiken och chaufförerna. Över 4000 personer har åkt med Åkturen, betydligt fler än förväntat. Beslut tas att projektet ska fortsätta som planerat under 2019 med mindre justeringar.

-Bussen fortsätta att åka omkring som reklampelare inför nästa säsong

-Workshop nummer tre med företagen äger rum på Världsarvet Grimeton. Åkturen utvärderas och förbättringar föreslås.

-Halland anordnar sin första Tankesmedja för friluftsliv på Åkulla Friluftsgård där Åkturen presenteras. Så klart kunde man ta åkturen till tankesmedjan.

Februari 2019:

-Sportlovsbussen – Åkturen kör snösugna Varbergare till skidanläggningen i Åkulla

-Företagsnätverket 7:27 Tvååker får information om Åkturen

April 2019:

-Fler vill dra nytta av Åkturen – ytterligare två hållplatser inrättas.

-Åkturen gästar Dansens dag med stort quiz ombord på bussen

2018

2019

Hösten 2018:

-Chartra Åkturen vid evenemang: projektet och bussen presenteras för myndigheter och beslutsfattare – Länsstyrelsen, Miljönätverket, Hallands Landsbygdardag, Kommunbesök från Lidköping, V6 kommuner och Norddjurskommun från Danmark.

-Styrgruppen lägger upp planerna inför trafiken 2019

-Flera informationstillfällen kring Åkturen ägde rum, Rolfstorpsdagen, möte med arrangörsföreningar, kulturguidar m.m.

Våren 2019:

-Varbergs kommun presenterar projektet för destinationer runt om i södra Sverige

-Förberedelser inför andra trafikstarten: Tryck av folder och affischer, hemsida och upplägg för marknadsföring via sociala kanaler

-Pressmaterial skickas ut och broschyrer och affischer delas ut till besöksmål längs med kusten

-Workshop nummer 4 med besöksmålen inför säsong 2 på Näringslivs och destinationskontoret

-Varbergare till skidanläggningen i Åkulla

-Företagsnätverket 7:27 Tvååker får information om Åkturen

- Deltagande med buss och projekt på LLUH:s Landsbygdardag på Vallens säteri i Laholms kommun.

Maj 2019:

-Andra säsongen igång! Samma upplägg som förra året, men tajtare tidtabell med exakt 2 timmars intervall. Sommarschemat en vecka längre.

-Workshop på nationella tankesmedjan för friluftsliv i Kristianstad om kollektivtrafik för hållbar naturturism och friluftsliv

-Möte med Åkturens chaufförer kring bemötande och besöksmål

-Marknadsföringsinsats på Varbergs torg

Hösten 2019:

-Redogörelse för projektet för Kommunstyrelsens arbetsutskott, förslag för framtida drift av Åkturen tas fram med förhoppning att Åkturen kan fortsätta under 2020 i annan regi.

Vintern 2019/2020:

-Projektet kommer att slutredovisas till Jordbruksverket

2019

Sommaren 2019:

-Extra avgång för Bocksten Trail Run

-Ny och kortare automatisk guidning ombord

-Enkätundersökning genomfördes bland resenärerna på bussen juli och augusti

September 2019:

-Projektiden för Åkturen avslutas med friluftsfestivalen Åkulla Outdoor. Svar i enkäten och mejl till projektet tyder på en stor förhoppning att Åkturen kan fortsätta under 2020 i annan regi.

2020

Bockstensmannen

BAKGRUND, IDÉ OCH SYFTE

Bakgrund – trender och utmaningar inom besöksnäringen, friluftslivet och landsbygdsutvecklingen

Besöksnäringen har blivit en ny basnäring i Sverige där segmentet naturturism växer starkast. Detta återspeglas i Visit Swedens internationella marknadsföringsinsatser. Halland har det senaste årtiondet inte kunnat följa denna trend – länet är en av landets stora turistdestinationer men har tappat marknadsandelar. För att skapa ett starkare varumärke arbetar regionen nu med att förlänga turistsäsongen och skapa en mer varierad turistdestination. Kust och inland som en attraktiv helhet är ett styrkeområde som utvecklas. I denna anda har matupplevelser och aktiviteter som cykling och vandring blivit ett fokusområde. Utmaningen är att få denna utveckling att skapa en hållbar tillväxt i besöksnäringen i det långa loppet – både ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Trenderna i besöksnäringen går hand i handske med utvecklingen inom friluftslivet. Inom friluftslivet har tillgänglighetsaspekter blivit allt viktigare: lättillgänglig och relevant information, välmarkerade leder, serviceinrättningar, funktionsvariationsanpassning och lätt att nå – även utan egen bil är tydliga behov.

Landsbygdsutvecklingen har hamnat i fokus när intresset för attraktiva gröna boende miljöer och platser att besöka ökar i popularitet. Innovativa koncept från ideell, privat och offentlig sektor efterlyses för att bevara och utveckla samhällsservicen och skapa attraktiva arbetstillfällen. Halland är i sin helhet ett tillväxtlän, men det finns stora skillnader mellan kuststråket och inlandet trots relativt korta avstånd.

Idé och syfte

Varbergs kommun och Länsstyrelsen i Hallands län beslöt sig för att testa en ny form av kollektiv busstrafik som främst körs i rekreationssyfte för både invånare och besökare. Den förbättrade tillgängligheten gynnar både besöksnäringen och det lokala friluftslivet. Som testområde utsågs Åkulla bokskogar i Varbergs inland som ansågs ha de kvalitativa och kvantitativa förutsättningarna ett lyckat pilotprojekt:

- Attraktiv och värdefull natur (riksintresseområde för friluftsliv med 12 naturreservat med rik bokskog) som redan är väl anpassad för besökare, bl.a. genom ett sammanhängande ledsystem
- Total besöksmål av olika storlek och inriktning, både expanderande etablerade och innovativa nytillskott inom mat, övernattning, kultur och upplevelse som hör till de främsta utflyktsmålen i Varbergs och Hallands inland
- Världsarvet Grimeton Radiostation som lockar internationella besökare
- Historia av framgångsrikt samarbete mellan privata, ideella och offentliga aktörer
- Kombinationen av sevärdheter och upplevelser i inlandet och vid kusten bidrar till att skapa en mer varierad turistdestination och ett starkare varumärke.
- Stor ökning av antalet besökare under senare år med överbelastade parkeringsplatser och småvägar som följd.
- Lagom avstånd till Varbergs innerstad och avsaknad av kollektivtrafik i området, i synnerhet på helgerna.

Idén var att knyta samman Varbergs innerstad och dessa besöksmål med en busslinje. Trafik i rekreationssyfte som inte sammanfaller med kollektivtrafikstråken för studie- och arbetspendling ingår dock hittills inte i Hallandstrafikens uppdrag. Samtidigt hade försök med [natur- och kulturbussar](#) under längre tid pågått inom Skånetrafiken och lett till att det idag finns turer som är en del av ordinarie utbud. Varbergs kommun och Länsstyrelsen beslöt sig därför för att testa sådan trafik anpassad till de lokala förutsättningarna och ansökte om projekt pengar hos Lokalt Ledd Utveckling Halland (LLUH).

UPPLÄGG

Rutt och hållplatser

Rutten är en 68 km lång ringlinje och knyter ihop ett tiotal besöksmål och flera naturreservat i Åkulla Bokskogar samt Världsarvet Grimeton Radiostation med varandra och med Varbergs innerstad. En utmaning var vägnätets begränsningar för direkta förbindelser. Linjen passerar mestadels direkt vid besöksmålen, i några enstaka fall behöver man gå den sista biten till fots. Busslinjen och det bestående vandringsledningssystemet i Åkulla bokskogar stödjer varandra, helt nya vandringskombinationer möjliggörs när man inte behöver återvända till utgångspunkten.

Åkturen stannar vid samtliga bestående hållplatser utmed linjen. 10 nya hållplatser har inrättats i Åkullaområdet. Utöver tidtabellen tillhandahålls information om Åkturskonceptet vid samtliga besöksrelevanta hållplatser. En bieffekt av Åkturen är att heltrafiken vid bestående hållplatser förstärks. Linjen kan därmed även nyttjas av lokalboende som vill åka in till Varberg.

Tidtabell

Åkturen kör säsongstrafik anpassad till öppettiderna för besöksattraktionerna och de naturliga förutsättningarna t.ex. lövsprickningen i bokskogen. Trafikens omfattning är 4 avgångar dagligen under sommaren (mitten av juni – mitten av augusti) och 4 avgångar på helgerna under perioden maj - september. Detta möjliggör en lätt förståelig tidtabell med exakt 2 timmars intervaller, vilket passar bra ihop med tiden som en besökare förväntas vilja stanna vid det enskilda besöksmålet. Tidtabellen synkas med ankomst- och avgångstiderna på Västkustbanan vid Varbergs station, så att även besökare från andra delar av länet eller landet kan dra nytta av bussen.

Tidtabell

Varbergs bussterminal, hpl E	9.45	11.45	13.45	15.45
Grimeton Radiostation	10.02	12.02	14.02	16.02
Rolfstorp Håkanstorp	10.10	12.10	14.10	16.10
Obbult	10.16	12.16	14.16	16.16
Flähult	10.18	12.18	14.18	16.18
Åkulla	10.23	12.23	14.23	16.23
Nabben	10.27	12.27	14.27	16.27
Björkasjö	10.31	12.31	14.31	16.31
Ästad	10.41	12.41	14.41	16.41
Ästad Folkskola	10.42	12.42	14.42	16.42
Skogsbo	10.44	12.44	14.44	16.44
Angryd	10.45	12.45	14.45	16.45
Öströö	10.50	12.50	14.50	16.50
Dagsås Smedjan	10.51	12.51	14.51	16.51
Granet	10.52	12.52	14.52	16.52
Strömmaberg	10.56	12.56	14.56	16.56
Nackhälle	10.57	12.57	14.57	16.57
Spannarps korsväg	10.59	12.59	14.59	16.59
Grimeton Radiostation	11.07	13.07	15.07	17.07
Varbergs bussterminal	11.26	13.26	15.26	17.26

Kollektivtrafik med extra allt

Filosofin bakom Åkturen är att ta tillvara erfarenheterna från storstädernas hop on – hop off sightseeingbussar och kombinera det med kollektivtrafikens fördelar och anpassa alltihop till landsbygdens unika förutsättningar. Åkturen tillhandahåller således en automatiserad guidning ombord, information om besöksmålen öppettider och syns på långt håll genom sin stripning med stor igenkänningsfaktor. En nära avstämning mellan operatören och projektet är viktigt för att sådant ska lyckas. Samtidigt är Åkturen ett kommunalt tillköp hos Hallandstrafiken och har därmed tillgång till deras informations- och betalkanaler: Trafiken syns i reseplaneraren, vanliga enkelbiljetter samt periodkort som senior- eller sommarkortet gäller ombord. Speciella dagsbiljetter för 75 kronor togs fram. Fordonsdator och biljettmaskin tillhandahåller värdefull resenärsinformation för senare utvärdering av trafiken.

Extrainsatser

För att samla in så mycket erfarenhet som möjligt kompletterades linjetrafiken med evenemangstrafik. Extra bussar sattes in vid friluftsfestivalen Åkulla Outdoor 2018 och Bocksten Trail Run 2019. Under sportlovsveckan 2019 körde direktbussar mellan Varberg och skidanläggningen i Åkulla.

DESTINATIONsutveckling

Åkulla bokskogar är ett område som har en stor betydelse för Varbergs som destination. 2010 invigdes 12 vandringsleder i området och ökade tillgängligheten till vackra naturmiljöer. Längs med Bockstensstigen kan man bland annat upptäcka Bockstensmannens fyndplats och längs med Bexellsstigen finner man Bexells talande stenar. Området är populärt för så väl vandrare som löpare och cyklister.

I området längs Åkturen finns 10 besöksmål i olika storlek. Världsarvet Grimeton Radiostation som är ett av de första besöksmålen längs ruttan. Världsarvet är internationellt känt och har genom Åkturen fått en ökad tillgänglighet för sina besökare. Världsarvet genomgår en utvecklingsresa för att öka mängden besökare i det arbetet har Åkturen varit ett verktyg. Åstad vingård, Öströö fårfarm, Åkulla friluftsgård och Strömma Farmlodge är fyra av de största besöksmålen vilket också avspeglas i besöksstatistiken (se nedan). Obbhultsgård och Korndalsgård är två besöksmål som under testperioden ökat mycket i antal besökare. Hur stor del Åkturen har haft i det är svårt att säga men möjligen en viss påverkan. Även de mindre besöksmålen har en positiv utveckling även om den inte är lika tydlig.

Representanter från Öströö Fårfarm, Jeanette Larsson och Världsarvet Grimeton Radiostation Annika Lindhe har varit del av projektets styrgrupp och bistått i att planera projektet.

Vid ett antal workshops under projektiden har besöksmålen varit med och utvecklat Åkturen. Besöksmålen har bidragit med sin kunskap om kundernas upplevelser och behov. Projektet har bidragit till en ökad samverkan mellan besöksmålen och ökad kunskap om varandra.

Åkturens säsong har både 2018 och 2019 avslutats med äventyrsfestivalen Åkulla Outdoor. Festivalen samlar föreningar, företag och aktiva invånare kring outdooraktiviteter i Åkulla området och Åkturen bidrog till att möjliggöra för fler att få ta del av hälsofrämjande, aktiva aktiviteter i skog och mark.

Världsarv och bokskogar

Åkulla bokskogar är ett oerfaret och intressant område som har en stor betydelse för Varbergs som destination. 2010 invigdes 12 vandringsleder i området och ökade tillgängligheten till vackra naturmiljöer. Längs med Bockstensstigen kan man bland annat upptäcka Bockstensmannens fyndplats och längs med Bexellsstigen finner man Bexells talande stenar. Området är populärt för så väl vandrare som löpare och cyklister.

ÅKTUREN i maj - 29 september

Besöksmål: 10 (2018) 12 (2019) 14 (2020)

Åkturen är en av de mest populära rutterna i Varbergs kommun. Den är en av de mest populära rutterna i Varbergs kommun. Den är en av de mest populära rutterna i Varbergs kommun. Den är en av de mest populära rutterna i Varbergs kommun.

Tidpunkt	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Åkulla bokskogar	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Obbhultsgård	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Korndalsgård	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Åkulla friluftsgård	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Strömma Farmlodge	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Åstad vingård	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Öströö fårfarm	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Grimeton Radiostation	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
Åkulla bokskogar	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00

Åkturen

UPPLEV LANDSRYDGEN MED BUSS

AKTUREN

HOP ON - HOP OFF

2019

TA Bussen FRÅN VARBERG TILL VÄRLDSARVET GRIMETON, RITBERG OCH BESÖKSMÅLEN I ÅKULLA BOKSKOGAR

HOP ON - HOP OFF

VARBERGS KOMMUN

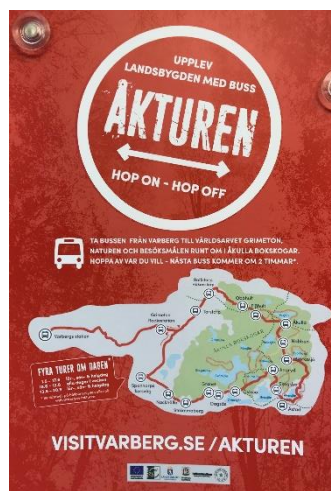
VISITVARBERG.SE / AKTUREN

MARKNADSFÖRING

Åkturen marknadsfördes via Näringslivs- och destinationskontorets webbsida www.visitvarberg.se/akturen, Facebook gruppen; visit varberg och instagram @visitvarberg (numer döpt varberg inspirerar). En folder togs fram som beskrev tidtabell, rutt, kontaktuppgifter till besöksmål och gav inspiration för besökarna. Foldern fanns att få tag på i turistinformationen, vid popturistinformationens insatser, hos besöksmålen längs ruttan och hos övriga besöksmål i kommunen.

Affischer togs fram och sattes upp på lämpliga ställen runt om i kommunen. En speciell affisch togs fram för invigningen och på varje busshållplats sattes en affisch för att synliggöra stoppet. På affischen fanns loggan som användes för att tagga evenemang med att möjligheten att resa hållbart till olika evenemang.

Bussen stripades med karta och en skoglig bakgrund i rött vilket gjorde bussen till en rullande reklampelare. Bussens stripning fanns kvar under vintern då bussen gick i linjetrafik och fick mycket uppmärksamhet även under den tid bussen inte gick enligt Åkturen rutten.

Genomslaget i media för bussen var stort. Störst så klart under första året men även 2019. Tidningar och media där Åkturen syntes var bl.a. HN, Radio Halland, Svt, Turistnytt, Sommartidningen, Besöksliv, Lantliv, Sommartidningen 2018, Sommartidningen 2019, Magasin Varberg 2018 Utsidan.se, HN sommartidning, Hallandstrafikens tidning, Livsplats Halland

Besöksmålen marknadsförde Åkturen genom sina sociala kanaler och hemsidor. Åkturen fick synlighet i tidningen Lantliv via ett reportage om Obbhults gård. Foldrar delades ut hos besöksmålen och de blev ambassadörer för Åkturen.

Länsstyrelsen marknadsförde Åkturen i sina digitala kanaler (sociala medier, hemsida) samt pappersbroschyrer så som "Upptäck naturen i Halland" och "Aktiviteter & guidningar i Hallands natur- och kulturresevat". Fyra naturguidningar som byggde helt på Åkturen (en halvdags och tre heldagsaktiviteter) genomfördes, dessa hade tyvärr nästan inga deltagare. Aktiviteterna var för långa och målgruppen inte van vid att använda buss.

PASSAGERARE – STATISTIK OCH ENKÄTUNDERSÖKNING

Nya kollektivtrafikutbud behöver enligt kollektivtrafikmyndigheterna minst en 3-årig testfas, då det tar tid att ändra invanda resmönster. Både besökare och invånare är vana vid att det inte finns ett attraktivt kollektivt alternativ till bilen utanför stadsbusstrafiken och kollektivtrafikstråken." För att ändra den bilden och se möjligheterna behöver människor få tydlig information om alternativet. Sedan är det fortfarande en lång väg från att se möjligheten och den generella öppenheten för det ta det kollektiva alternativet till faktiskt handling. Saknar man egen bil är den processen däremot kortare.

Då projektets budget enbart tillät trafik under två säsonger (2018 och 2019) fick uppstartsfasen 2017 istället fokusera på att skapa en nyfikenhet inför det kommande bussutbudet. Namntävlingen då namnet Åkturen kom till engagerade många. Busstrafik testades vid Åkulla Outdoor 2017. Målet för 2018 var att komma över en genomsnittlig beläggning på 5 personer per tur, då det annars är miljövänligare att ta bilen än bussen. Det ambitiösa målet 2019 var 12 personer, vilket är den genomsnittliga beläggningsgraden för all busstrafik i Sverige.

2018 uppnåddes redan i genomsnitt 11,7 passagerare per tur, tydligt över målet. Totalt gjordes över 4000 resor med Åkturen. Under inkörningsfasen i maj var passagerartalen fortfarande låga, men därefter låg de på en relativt hög nivå. Störst var efterfrågan på sommaren, men även för- och eftersäsongen var populär.

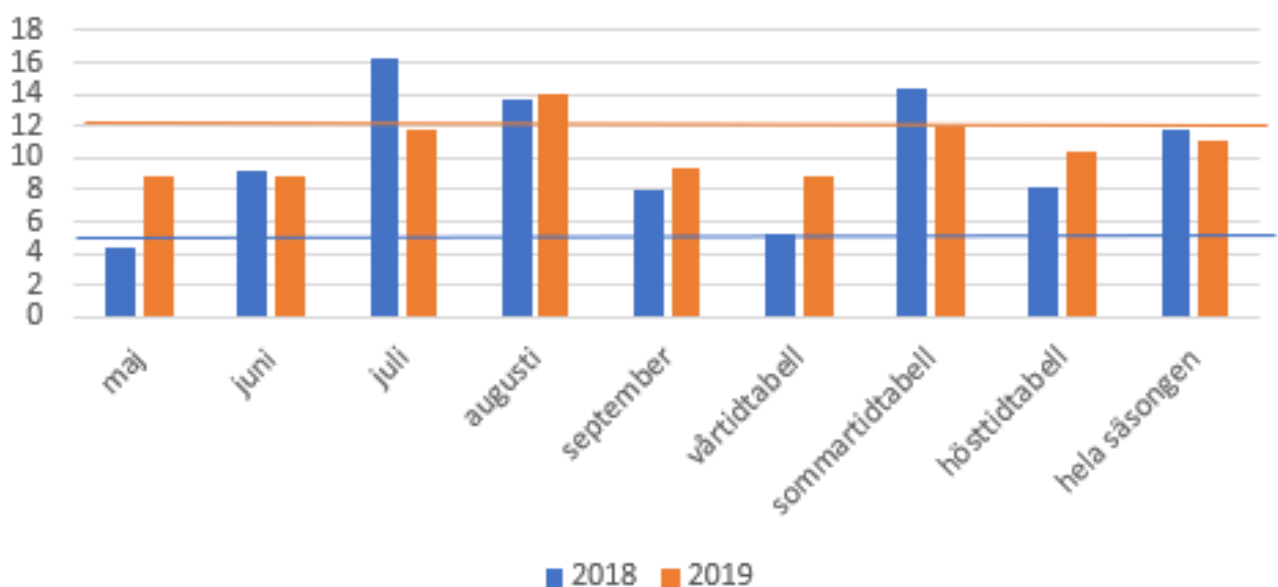
2019 var Åkturen redan känd bland en större grupp människor, så efterfrågan var stabilare direkt från start. Under sommaren var efterfrågan något lägre än året innan, under våren och hösten däremot betydligt högre. Säsongsgenomsnittet landade på 11,1 passagerare per tur, totalt strax under 4000. Det ambitiösa målet på 12 passagerare i genomsnitt per tur uppnåddes under sommartidtabellen.

Sambandet mellan passagerarantalet och marknadsföringsinsatserna har varit tydligt, både inom varje säsong och när man jämför 2018 och 2019. Även vädret har en stark påverkan. Det förklarar de stora skillnaderna i efterfrågan under olika dagar.

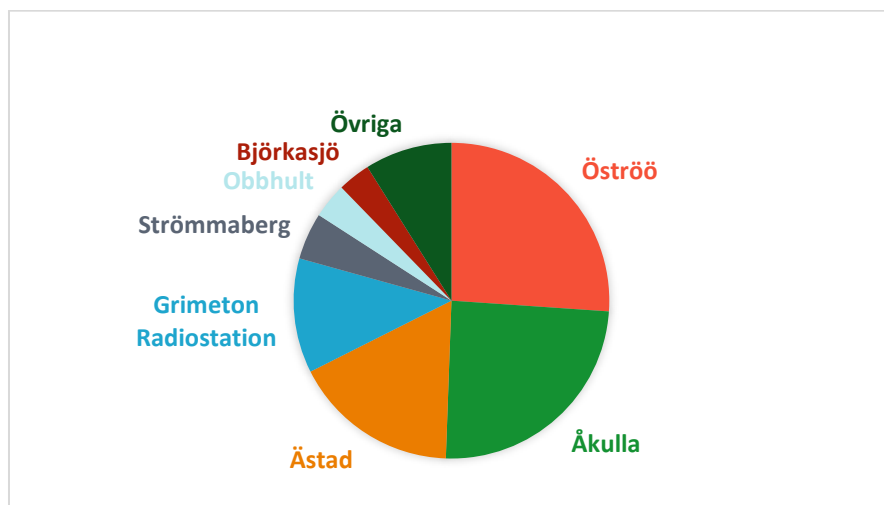
Påstigandestatistiken visar att ca. 12% av alla resor går från/till en hållplats på landsbygden som inte är ett av de utpekade besöksmålen. Åkturen har därmed även en viktig bifunktion med att stärka den bestående kollektivtrafiken utmed rutten som inte körs på helgerna.

Sammanlagt har Åkturen tagits emot mycket snabbt och positivt. Detta visar också jämförelsen med Hallandstrafikens övriga landsbygdslinjer, där Åkturen på sommaren återfinns sig i mittfåran gällande antal passagerare per tur. Dessa linjer är dock väl etablerade sedan flera årtionden.

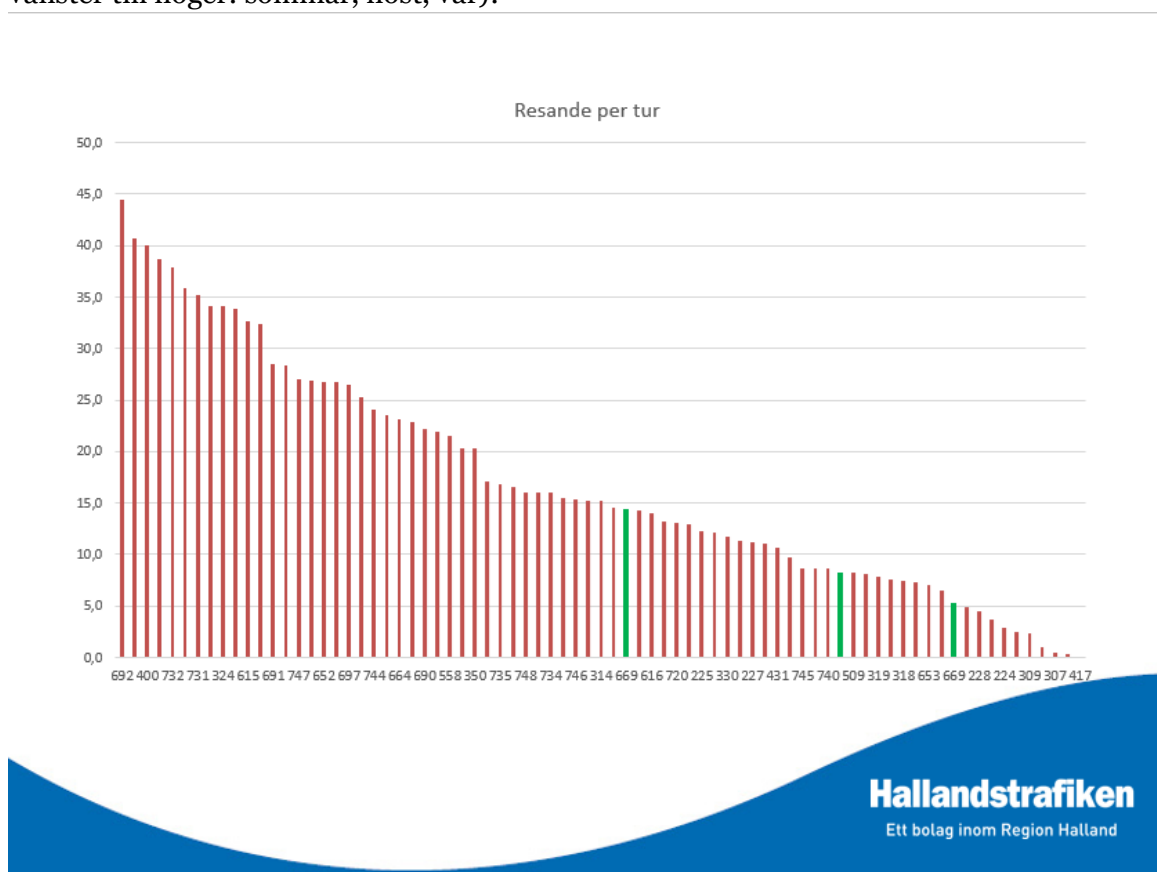
Åkturen - genomsnitt antal passagerare per tur

Fördelning påstigande passagerare vid besöksmålen 2019:

Åkturen 2018 i jämförelse med andra regionalbusslinjer i Halland. Åkturen i grönt (från vänster till höger: sommar, höst, vår):

Passagerarenkät

Enkätundersökningar som genomfördes vid flera tillfällen på bussen visar att Åkturen blivit väldigt populärt, särskild bland personer som inte har tillgång till egen bil eller saknar körkort. Produkten motsvarade förväntningarna mycket väl gällande tidtabell och pris. Många visade en otrolig tacksamhet för att en efterlängtd satsning blivit av. De flesta hittade information inom tidningsartiklar, radio och reklamblad. Majoriteten av passagerarna är från närområdet, över 60 år och en hel del har blivit stammisar på linjen som besöker ett nytt besöksmål vid varje resa. På så sätt möjliggör en busslinje flera olika utflykter. 85% av passagerarna stannar bara på ett besöksmål åt gången. Under 2019 ökade även antalet långväga resenärer från t.ex. Skåne och Göteborg avsevärd.

FINANSIERING

Varbergs kommun och Länsstyrelsen ansvarade för projektledningen och bidrog med personalkostnader. Trafiken och en del av marknadsföringen finansierades genom projektmedel från **Lokalt Ledd Utveckling Halland (LLUH)**. Projektet genomfördes i nära samarbete med Hallandstrafiken och besöksmålen längs busslinjen.

Finansiering av två års trafik (avrundat)

INTÄKTER:	
Bidrag LLUH (EU, Stat och kommun):	1 440 000kr
Personalresurser NOD (offentliga resurser):	125 000kr
Personalresurser Länsstyrelsen (offentliga resurser):	75 000kr
UTGIFTER:	
Trafik (inkl. fordonsdator):	1 000 000kr
Samverkansåtgärder:	50 000kr
Marknadsföring (inkl. stripning):	190 000kr
Personalkostnader	400 000kr

SPRIDNINGSAKTIVITETER

Näringslivs- och destinationskontoret har presenterat projektet för destinationer runtom i södra Sverige. Under våren 2018 för Region Kalmar, 2019 för Laxå kommun och Jönköpings kommun. I december fick Region Kalmar medel för klimatsmarta resor där en hop on hop off buss ingår som en del.

Utöver presentationer så har ett antal förfrågningar om information och upplägg kommit från bl.a. Sunne, Kullabygden och Kungsbacka kommun. Projektet har även presenterats för destinationsaktörer inom Skaraborgs kommunalförbund med Skövde, Lidköping, Götene, Skara och Falköpings kommuner.

Projektet har presenterats för Varbergs kommuns trafiksamordnare och utvärdering har gjort tillsammans med Hallandstrafiken. Länsstyrelsen genomförde en workshop om kollektivtrafik för hållbar naturturism och friluftsliv på nationella tankesmedjan för friluftsliv i Kristianstad 2019. Erfarenhetsutbyte har genomförts med liknande projekt i andra delar av landet, främst Kullabussen, Tivedsbussen och Världsarvsbussen på Höga kusten samt

Skånetrafikens ordinarie naturbussar. Ett nätverk är bildat för att diskutera och utbyta erfarenheter kring liknande trafik. Nätverket leds av Länsstyrelsen i Halland.

Varbergs kommuns besöksnärsnätverk och genom evenemanget Åkulla Outdoor har bussen fått synlighet. Bussen var även en del av sommaren 2019 års dansens dag på torget, där man fick mer information om att åka bussen och besöksmålen.

ERFARENHETER OCH NÄSTA STEG

Vi har lärt oss mycket under Åkturen – detta är några av slutsatserna:

- Den förmodade efterfrågan för denna typ av trafik finns i verkligheten.
- Den lokala efterfrågan var mycket större än förväntat – statistiken över det höga antalet bilar per hushåll i Varberg/Halland kan vara missvisande. Många som inte har tillgång till bil/körkort vill upptäcka naturen som alla andra.
- Svårare är det att förmå lokala bilister att byta färdmedel. Långväga gäster uppskattar möjligheterna som Åkturen erbjuder, men det tar tid att nå ut med budskapet att Halland (utanför de större kuststäderna) kan upptäckas utan bil.
- Långsiktig och omfattande marknadsföring krävs; bra samarbeten och resurser en förutsättning för att nå ut till relevanta målgrupper. Besöksmålen engagemang viktigt.
- Stora besöksmål samt val av besöksmål som lockar besökare är en nyckel till framgång.
- Besöksmål på landsbygden ökar i popularitet vilket gör Åkturen till ett lockande alternativ som bidrar till att stärka platsvarumärket.
- Mycket handpåläggning behövs i uppstartsfasen för att få till en bra produkt
- Stort intresse för Åkturen runtom i Sverige, erfarenhetsutbyte med liknande satsningar. Åkturen slår sig väl i jämförelsen. Klimatsmart semester utan avkall på upplevelsen stark trend.
- Två års testperiod är lite för lite för att jobba upp en medvetandegrad hos allmänheten.
- Enkel och tydlig tidtabell utan krångliga undantag sänker tröskeln att testa ett nytt färd sätt

Nästa steg

Projektgruppen har fick augusti 2019 i uppdrag av kommunstyrelsens arbetsutskott i Varbergs kommun att ta fram ett förslag till årsskiftet på hur en framtida drift av Åkturen skulle kunna se ut. En förutsättning för en framtida drift är sänkta trafikeringskostnaderna för kommunen jämfört med projektfasen. Inom ramen för detta utredningsarbete undersöks bl.a. en bättre synkning med annan busstrafik på landsbygden, ett mindre fordon och hur fler aktörer kan involveras i arbetet.

I slutändan är det ett politiskt beslut inom kommunen och regionen om och hur trafik med fokus på fritidsresandet kan genomföras i samband med och utöver pendlings- och serviceresorna som omfattas av dagens regionala trafikförsörjningsprogram.

KONTAKTPERSONER OCH ANSVARSOMRÅDEN

Ulrika Rylin, Utvecklingsstrateg med ansvar för landsbygden, Varbergs kommun
Projektledning, spridningsaktiviteter

Helena Selander, projektledare, Varbergs kommun
Projektledning, spridningsaktiviteter, marknadsföring

Maria Carlsson, turistbyråchef, Varbergs kommun
Marknadsföring och besöksmålskontakter

Conradin Weindl, friluftstrateg, Länsstyrelsen i Hallands län
Projektledning, spridningsaktiviteter och trafik

Stort tack till alla som varit med och bidragit till att Åkturen har blivit en så lyckad satsning. /Ulrika, Helena, Maria och Conradin

**VARBERGS
KOMMUN**